

003. Sınıf öğretmenlerine yönelik metin yazmayı öğretme öz yeterlik inançları ölçeğinin geliştirilmesi¹

Bengisu KAYA ÖZGÜL²

Seyit ATEŞ³

APA: Kaya Özgül, B. & Ateş, S. (2023). Sınıf öğretmenlerine yönelik metin yazmayı öğretme öz yeterlik inançları ölçeğinin geliştirilmesi. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (32), 27-44. DOI: 10.29000/rumelide.1252764.

Öz

Öğretmenlerin öğrencilere yazmayı öğretmeye yönelik öz yeterliklerine dair inançları, öğrencilerin yazma becerisini kazanmalarında ve geliştirmelerinde etkilidir. Özellikle ilkököl kademesinde öğrencilerin yazma becerilerini kazanmalarında ve geliştirmelerinde sınıf öğretmenlerinin oldukça önemli görev ve sorumlulukları bulunmaktadır. Bu nedenle araştırmada, sınıf öğretmenlerine yönelik "Metin Yazmayı Öğretme Öz Yeterlik İnançları Ölçeği"nin geliştirilmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın katılımcılarını sınıf öğretmenleri oluşturmaktadır. Çalışma grubu, Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) için 271 sınıf öğretmeninden, Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) için ise ölçeğin daha önce uygulanmadığı 253 sınıf öğretmeninden oluşmaktadır. Bu çalışma kapsamında geliştirilen Metin Yazmayı Öğretme Öz Yeterlik İnançları Ölçeği'nin yapı geçerliğini test etmek amacıyla sırasıyla AFA ve DFA yapılmış, ayrıca Cronbach Alfa güvenilirlik katsayısı hesaplanmıştır. AFA sonucunda tek faktörlü bir yapıya sahip olduğu belirlenen ve 28 maddeden oluşan Metin Yazmayı Öğretme Öz Yeterlik İnançları Ölçeği'nin faktör yapısını doğrulamak için DFA yapılmıştır. DFA sonucunda ise, ölçeğin AFA sonucu elde edilen tek faktörlü yapısı doğrulanmıştır. Geliştirilen ölçme aracının Cronbach Alfa güvenilirlik katsayısı hesaplanmış ve bu değer .974 olarak bulunmuştur. Çalışma sonucunda; 0 (Hiç Yapamam) ile 100 (Yüksek Düzeyde Yapabilirim) arasında değişen düzeylerden ve toplam 28 maddeden oluşan Metin Yazmayı Öğretme Öz Yeterlik İnançları Ölçeği'nin, geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olarak kullanılabilmesi söylenebilir. Araştırma sonuçlarından yola çıkarak, gelecekte yapılacak çalışmalara yönelik önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar kelimeler: Metin yazmayı öğretme, öz yeterlik inancı, ölçek geliştirme, sınıf öğretmenleri

The development of the self-efficacy beliefs scale for teaching text writing for classroom teachers

Abstract

Teachers' beliefs about their self-efficacy to teach writing to students are effective in students' acquisition and development of writing skills. Especially at primary school level, classroom teachers have very important duties and responsibilities in the acquisition and development of students' writing skills. Therefore, in this study, it was aimed to develop the "Self-Efficacy Beliefs Scale for

¹ Metin Yazmayı Öğretme Öz Yeterlik İnançları Ölçeği, birinci yazarın doktora tezi kapsamında geliştirilmiştir.
² Arş. Gör. Dr., Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi, Ereğli Eğitim Fakültesi, Temel Eğitim Bölümü, Sınıf Eğitimi ABD (Zonguldak, Türkiye), drbengisukaya@gmail.com, ORCID ID: 0000-0001-6299-1370 [Araştırma makalesi, Makale kayıt tarihi: 14.12.2022-kabul tarihi: 20.02.2023; DOI: 10.29000/rumelide.1252764]
³ Prof. Dr., Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, Temel Eğitim Bölümü, Sınıf Eğitimi ABD (Ankara, Türkiye), seyitates@gmail.com, ORCID ID: 0000-0002-4498-0376

Teaching Text Writing" for classroom teachers. The participants of the study consisted of classroom teachers. The study group consisted of 271 classroom teachers for Exploratory Factor Analysis (EFA) and 253 classroom teachers for Confirmatory Factor Analysis (CFA). In order to test the construct validity of the developed scale, EFA and CFA were conducted respectively, and Cronbach's Alpha reliability coefficient was calculated. CFA was conducted to confirm the factor structure of the 28-item "Self-Efficacy Beliefs in Teaching Text Writing Scale", which was determined to have a single-factor structure as a result of EFA. As a result of CFA, the one-factor structure of the scale obtained as a result of EFA was confirmed. The Cronbach Alpha reliability coefficient of the scale was found to be .974. As a result of the study, it can be said that the Self-Efficacy Beliefs in Teaching Text Writing Scale, which consists of 28 items with levels ranging from 0 (I cannot do it at all) to 100 (I can do it at a high level), can be used as a valid and reliable tool in future studies. Based on the results of the research, suggestions were made for future studies.

Keywords: Teaching text writing, self-efficacy beliefs, scale development, classroom teachers

Giriş

Bireyler küçük yaşlardan itibaren farklı kişiler tarafından sunulan birçok eğitim ortamı ve fırsatıyla karşılaşmaktadır. Yaşamdaki ilk eğitim ortamı aileler tarafından sunulmaktadır. Ailelerin çocuklarına verdikleri eğitim, okul hayatının başlamasıyla birlikte belirli plan ve program çerçevesinde sistematik bir şekilde ilerlemektedir. Bu süreçte öğretmenlere önemli görev ve sorumluluklar düşmektedir.

Eğitim hayatında öğrenciler için en yakın ve en önemli model öğretmenlerdir (Yılmaz, 2013). Günümüzde öğretmenin temel görevi, öğrenci için bir öğretim çerçevesi oluşturmak ve öğrenme sürecinde öğrenciye rehberlik etmektir (Oral, 2012; Yıldız, 2018). Yazma öğretimi açısından bakıldığında öğretmen, yazma dersinin amaçlarına yönelik yapılması gerekenleri planlamalı ve yazma sürecinde öğrencinin ne yazacağı, fikirlerini nasıl geliştireceği ve bu fikirlerini yazıya nasıl aktaracağı hususlarında öğrenciye rehberlik etmeli ve destek olmalıdır (Göçer, 2018; Yıldız, 2018). Öğretmenler, yazma sürecinin her bir bileşenine dair çeşitli stratejiler öğretmek ve öğrencilerin bu stratejileri bağımsız bir şekilde uygulayabilecek düzeye gelene kadar onları destekleyerek öğrencilerin etkili yazarlar olmalarına yardımcı olabilir (Tracy vd., 2009; Zumbunn, 2010). Öğretmenlerin yazmayı öğretmeye yönelik öz yeterliklerine dair inançları, öğrencilerin yazma becerisini kazanmalarında ve geliştirmelerinde etkilidir.

Bandura (1997) öz yeterliği, kişinin olası durumları yönetmek için gerekli faaliyetleri organize etme ve uygulama yeteneklerine olan inançları biçiminde tanımlamaktadır. Öz yeterlik, bir kişinin belirli bir görevde başarılı olma yetenekleri hakkındaki inançlarıdır ve bu inançlar genellikle insanların nasıl hissettiği, düşündüğü ve davrandığı konusunda bir fark yaratır (Zumbunn, 2010).

Öz yeterlik ile ilgili yapılan çalışmaların geçmişi, 1970'li yıllara kadar dayanmaktadır. Öz yeterlik, Bandura'nın öğrenmeyi çevresel, kişisel ve davranışsal özelliklerin karşılıklı etkileşimine dayanarak açıkladığı Sosyal Bilişsel Öğrenme Teorisinin temel dayanaklarından biridir (Müldür, 2017). Öz yeterlik inançları, kişinin belirli bir görevi yerine getirme kabiliyeti hakkındaki inançlarıdır; insanların nasıl düşündüğünü, hissettiğini, kendilerini motive ettiğini, nasıl davrandığını (Bandura, 1997); görev seçimini, harcayacağı çabayı ve zorluklarla karşılaştığında devam etme konusundaki ısrarını, düşünme şekillerini, tepkilerini etkilemektedir (Schunk, 1984; Zimmerman, 2000; Zimmerman, Bandura, & Martinez-Pons, 1992). Yapılan araştırmalar, yüksek öz yeterliğe sahip ve öğretme becerilerine güvenen öğretmenlerin; farklı öğretim yöntemlerini deneme olasılıklarının daha yüksek, öğretim sürecinde

organize ve planlı, öğretim konusunda da kendinden emin ve hevesli olduklarını (Allinder, 1994) ayrıca mesleğe olan adanmışlık düzeylerinin de daha fazla olduğunu (Coladarci, 1992) göstermektedir.

Öğretmenler; çalışmaları, öğrencileri, konuları, rolleri ve sorumlulukları hakkında tanımlanmış ve etiketlenmiş inançlara sahip olsa da, literatürde çeşitli eğitim inançları kavramları ortaya çıkmıştır (Pajares, 1992). Yazmayı öğretmeye yönelik inançlar bunlardan biridir. Öz yeterlik teorileri üzerine yapılan araştırmaların, çok fazla olmasa da, hem öğrencilerin hem de öğretmenlerin öz yeterliklerini ve bunun başarı ve performans üzerindeki etkisini incelediğini belirten Burke (2017) yazmada öz yeterlik ile ilgili araştırmaların oldukça yeni ve sınırlı, yazma öğretiminde öğretmen öz yeterliğinin ise yeterince incelenmemiş bir faktör olduğunu ifade etmektedir. Benzer şekilde, öğretmenin yazma konusundaki öz yeterliğinin, yazma araştırmacıları tarafından büyük ölçüde göz ardı edildiğini vurgulayan araştırmalar, öz yeterliğin bir öğretmenin yazmayı öğretme becerisini etkileyen önemli bir özellik olduğunu dile getirmektedir (Bañales vd., 2020; Graham, Harris, MacArthur, & Fink, 2002; Hughey, 2010; Hughey-Surman & Schumacker, 2012). Oysaki öğrencilerin iyi birer yazar olabilmeleri için öğretmenlerin, yazmaya yönelik kendi algılarının ve yaptıkları yazma öğretiminin, derslerini nasıl etkilediğini bilmeleri gerekmektedir (Thornton, 2010). Çünkü öğretmenlerin inançları, yaptıkları uygulamalarla doğrudan bağlantılıdır ve öğrencilerin eğitim hayatları üzerinde etkilidir (Gaitas & Martins, 2015).

Alana özgü bir yapı olan öz yeterliğin (Bruning, Dempsey, Kauffman, McKim, & Zumbunn, 2013) çok amaçlı bir ölçütü olmadığını ifade eden Bandura (2006), tüm amaçlara hizmet etme çabası içindeki maddelerin tam olarak neyin ölçüldüğü veya ölçülmesi gereken durum hakkında çok fazla belirsizlik bıraktığını, bu nedenle algılanan öz yeterlik ölçeklerinin, ilgi nesnesi olan belirli bir alana göre uyarlanması gerektiğini vurgulamaktadır (s. 307-308). Bu görüşlere dayanarak öğretmenlerin yazmayı öğretmeye yönelik öz yeterlik inançlarının yine bu alana özgü ölçekler aracılığıyla belirlenmesi gerektiği söylenebilir.

Ulusal literatürde bu amaç için hazırlanmış herhangi bir ölçme aracına rastlanmazken, uluslararası literatürde çeşitli ölçme araçlarının kullanıldığı belirlenmiştir. Berrier (2009), Blanch (2016), Curtis (2017), Gaitas ve Martins (2015), Gibson ve Dembo (1984), Gilbert ve Graham (2010), Graham vd. (2001), Graham vd. (2002), Hodges (2015) ve Hughey (2010) yazmayı öğretmeye yönelik öz yeterlik düzeyinin belirlenmesi amacıyla ölçeklerden yararlanmışlardır. Doyle vd. (2015), Fang (1996), Mohtar vd. (2017), Thornton (2010) ise öğretmenlerle görüşmeler yaparak yazmayı öğretme öz yeterlik düzeylerini belirlemiştir. Ulusal literatürde sınıf öğretmenlerinin yazmayı öğretmeye yönelik öz yeterlik inançlarını belirlemeye yönelik hazırlanmış herhangi bir ölçme aracına ulaşılamaması sebebiyle araştırma kapsamında bu amaca yönelik ölçek geliştirilmesine karar verilmiştir.

Yöntem

Çalışma grubu

Bu araştırmanın çalışma grubunu, sınıf öğretmenleri oluşturmaktadır. Katılımcı sayısının belirlenmesinde, örneklem büyüklüğünün ölçekteki madde sayısının en az 5 hatta 10 katı olması gerektiği (Tavşancıl, 2010) görüşü esas alınmıştır. Uygulanan ölçekler incelenerek hatalı veya eksik olan ve güvenilir cevaplar verilmediği düşünülen formlar çalışmadan çıkarılmıştır. Böylece ölçek geliştirme çalışmasının AFA için katılımcı sayısı 271 sınıf öğretmeni olarak belirlenmiştir. AFA sonucunda oluşan yapının doğrulanması için ölçeğin daha önce uygulanmadığı 253 sınıf öğretmeninden elde edilen veriler üzerinde de Doğrulamalı Faktör Analizleri (DFA) yapılmıştır.

Ölçeğin geliştirilmesi

Ölçek geliştirme sürecinin ilk aşamasında, çalışma konusuyla ilgili ulusal ve uluslararası literatürdeki araştırmalar incelenmiş, sınıf öğretmenlerinin metin yazmayı öğretme öz yeterlik inanç düzeyini tespit etmeye yönelik geliştirilmiş ölçme aracı olup olmadığı araştırılmıştır. İnceleme sonucunda, bu amaca yönelik hazırlanmış ulusal düzeyde herhangi bir ölçeğe rastlanmamıştır. Uluslararası literatürdeki araçların ise ölçmek istenen nitelikleri tam olarak karşılamadığı görülmüştür.

Öz yeterlik ölçekleri, ölçülmek istenen alanla ilgili faktörlerle bağlantılı olmalı, bu yeterlik alanına göre uyarlanmalı ve bu alan içinde yeterlik inançları çok yönlü ele alınmalıdır (Bandura, 2006). Bu görüşe dayalı olarak, Metin Yazmayı Öğretme Öz Yeterlik İnançları Ölçeğinin hazırlanmasında Türkçe Öğretim Programı (2018) ve literatürde yer alan çalışmalar (Berrier, 2009; Blanch, 2016; Brindle vd., 2016; Curtis, 2017; Fraser, 2014; Gaitas & Martins, 2015; Gibson & Dembo, 1984; Gilbert & Graham, 2010; Graham vd., 2001; Graham vd., 2002; Hodges, 2015; Hughey, 2010; Mojavezi & Tamiz, 2012; Pajares, 1992; Thornton, 2010; Tschannen-Moran & Woolfolk-Hoy, 2001; Wang, Hall, & Rahimi, 2015) incelenmiş ve metin yazmanın öğretimi sürecinde sınıf öğretmenlerinin öz yeterlik inançları ile ilgili ölçek maddeleri hazırlanmıştır. Öz yeterliğin, algılanan yetenekle ilgili olduğunu, bu nedenle yeterlikle ilgili maddelerin yapıyı doğru bir şekilde yansıtması gerektiğini ifade eden Bandura (2006) maddelerin, bireylerin neler yapacakları yerine neler yapabilecekleri açısından ifade edilmesi gerektiğini belirtmektedir.

Bu hususlar çerçevesinde hazırlanan taslak ölçeğin; ölçek geliştirme kriterleri, kapsam geçerliği, dil ve anlaşılabilirlik ile hedef kitle yönünden uygunluğuna ilişkin dört alan, bir ölçme değerlendirme uzmanının görüşlerine başvurulmuştur. Uzmanların; ölçekte yer verilen bazı maddelerin öz yeterliğe yönelik olmadığı, uzun maddelerin dil ve anlatım bakımından sadeleştirilmesi ve ölçek geliştirme kriterleri bakımından maddelerin öz yeterlik çerçevesinde ifade edilmesi gerektiği yönünde belirttikleri görüşler dikkate alınarak maddeler yeniden düzenlenmiştir.

Düzenlenen ölçeğin uygunluğuna yönelik tekrar dört alan, bir ölçme değerlendirme uzmanının görüşü alınmıştır. Uzman görüşleri dikkate alınarak düzenlenen ölçme aracının ön uygulaması gerçekleştirilmiştir. Ön uygulamada, üç sınıf öğretmenine ölçme aracı uygulanmış, öğretmenlerin anlamakta zorlandığı kısımlar olup olmadığı belirlenmiştir. Ön uygulamadan elde edilen sonuçlar doğrultusunda, öğretmenler tarafından anlaşılması güç ifadeler değiştirilmiştir. Bu değişikliğin ardından iki alan uzmanı, bir ölçme değerlendirme uzmanının görüşü alınarak ölçme aracına son şekli verilmiştir.

Taslak formu 45 maddeden oluşan ölçeğin puanlanması, Bandura'nın (2006) sınıflamasına dayalı olarak, 0 (Hiç Yapamam) ile 100 (Yüksek Düzeyde Yapabilirim) arasında değişen düzeylerden oluşmaktadır. Öğretmenlerden her bir madde için bu düzeyler arasında puanlama yapması beklenmektedir. Metin yazmayı öğretme öz yeterlik inançlarına yönelik kategori, göstergeler, tanımlar ve bu tanımlara ilişkin yazılan maddeler Tablo 1'de sunulmuştur.

Tablo 1. Metin yazmayı öğretme öz yeterlik inançlarına yönelik kategori, göstergeler, tanımlar ve tanımlara ilişkin yazılan maddeler*

Kategori	Gösterge	Tanımlama	Kaynak	Göstergeye İlişkin Maddeler
Metin Yazmayı Öğretme Öz Yeterlik İnançları	Süreç Temelli Yazma	Planlama ve gözden geçirme stratejilerini öğretme, ön bilgileri harekete geçirme, öğrencilerin metin türünü belirlemelerini sağlama, öğrencileri taslak metinlerini düzeltmeleri ve değiştirmeleri için teşvik etme, yazmaya hazırlama, öğrencilerin yazdıkları metni paylaşmalarını sağlama	Berrier (2009), Blanch (2016), Gaitas ve Martins (2015), Gilbert ve Graham (2010), Graham vd. (2001), Graham vd. (2002)	M2, M4, M5, M6, M7, M8, M9, M10, M11, M12
	Geri Bildirim	Öğrencilerin birbirlerinin yazılarını değerlendirmelerini sağlama, öğrencilerin yazılarını düzeltme ve değerlendirme	Berrier (2009), Blanch (2016), Fraser (2014), Graham vd. (2001), Hodges (2015), Mojavezi ve Tamiz (2012), Thornton (2010)	M13, M14, M16, M17, M18
	Metin Yazma (Yazılı Anlatım) Becerisini Geliştirme	Farklı yazma konuları sunma, öğrencilerin yazma becerilerini geliştirmek için çaba harcama, kelime çalışmaları yapma, öğrencileri zengin çevresel uyaranlarla karşılaştırma, öğrencilere yazım ve noktalama kurallarını öğretme, yazmaya motive etme, öğrencileri farklı yazma türlerinin iyi örnekleri ile karşılaştırma, öğrencilere model olma	Berrier (2009), Curtis (2017), Fraser (2014), Gaitas ve Martins (2015), Gibson ve Dembo (1984), Graham vd. (2001), Graham vd. (2002), Hodges (2015), Hughey (2010), Tschannen-Moran vd. (1998)	M1, M3, M15, M19, M20, M23, M24
	Metin Türü	Hikâye ve bilgilendirici metin türlerine özgü yazma becerisi kazandırma	Gibson ve Dembo (1984), Gilbert ve Graham (2010), Hodges (2015), Hughey (2010)	M21, M22
	Sınıfta Karşılaşılan Sorunlara Çözüm	Öğrencilerin yazma sürecinde karşılaştığı problemleri çözmesine yardımcı olma, çalışmanın düzeyini öğrencilerin seviyesine göre ayarlama	Berrier (2009), Fraser (2014), Gibson ve Dembo (1984), Graham vd. (2001), Hughey (2010)	M25, M26, M27, M28

* Bu tablo Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) sonrasında yeniden düzenlenmiş olup, ölçekten atılan maddelere yer verilmemiştir.

Ölçek verilerinin toplanması

Verilerin toplanması sürecinde ilk olarak, katılımcılara araştırmanın amacı açıklanmış ve veri toplama sürecine katılmak isteyenler belirlenmiştir. Katılımcılara, kendilerine verilecek ölçek formlarına isim yazılmaması söylenerek kimlik bilgilerinin belirlenmeyeceği yönünde güvence verilmiştir. Veri toplama süreci, araştırmacılar tarafından bizzat gerçekleştirilmiştir. Bu süreçte uygulamanın yapıldığı ortamda katılımcıların dikkatini dağıtabilecek ve formların cevaplanmasını engelleyebilecek durumların oluşmamasına dikkat edilmiştir. Taslak ölçek formunun cevaplanma süresi 10–15 dakikadır. Veri toplama, analiz ve ölçeğe nihai formunun kazandırılması ise yaklaşık bir ay sürmüştür.

Verilerin analizi

Sınıf öğretmenlerine yönelik Metin Yazmayı Öğretme Öz Yeterlik İnançları Ölçeği'nin geçerliğine ve güvenilirliğe kanıtlar oluşturmak amacıyla çeşitli analizler yapılmıştır. Ölçeğin yapı geçerliğine kanıt oluşturmak amacı ile öncelikle sınıf öğretmenlerinden elde edilen veriler üzerinde AFA, oluşun yapının doğrulanması için DFA hesaplanmıştır.

AFA için SPSS 21.0 paket program kullanılmış ve bu analizle ölçeğin faktör yapısı ortaya çıkarılmıştır. Bu aşamada verilerin faktör analizine uygun olup olmadığını saptamak için veriler üzerinde Kaiser Meyer Olkin testi (KMO) ve Bartlett küresellik testi yapılmıştır.

DFA ise Mplus v.7 (L. Muthén & Muthén, 1998-2012) yazılımıyla yapılmış ve AFA sonucunda ortaya çıkarılan modelin uygunluğu kontrol edilmiştir. Model-veri uyumu ki-kare uyum testi, RMSEA (Root Mean Square Error of Approximation), SRMR (Standardized Root Mean Square Residual), CFI (Comparative Fit Index) ve TLI (Tucker-Lewis Index) uyum iyiliği göstergelerine dayalı olarak değerlendirilmiştir.

Ölçeğin tümü için Cronbach Alpha güvenilirlik katsayısı hesaplanmıştır. Analizler sonucunda ortaya çıkan faktör yapısı isimlendirilerek yorumlanmıştır.

Bulgular ve yorum

Ölçeğin geçerliğine ilişkin bulgu ve yorumlar

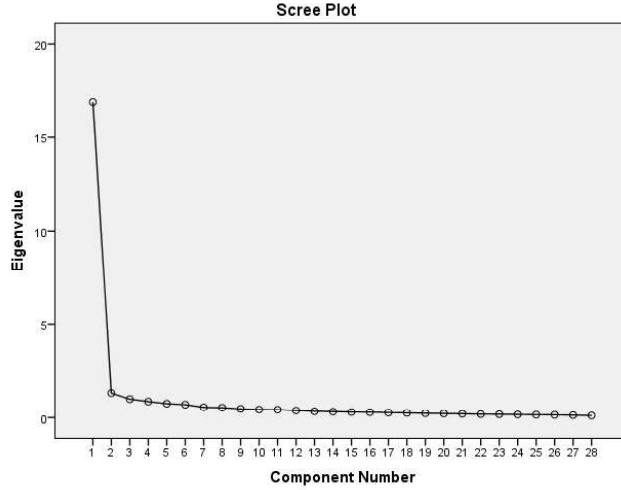
Geliştirilmek istenen Metin Yazmayı Öğretme Öz Yeterlik İnançları Ölçeği ile ilgili olarak hem kapsam hem de yapı geçerliği incelenmiştir. Yapı geçerliğine ilişkin kanıt sağlamak, maddelerin yük verdikleri faktörleri tespit etmek ve bu faktörleri adlandırabilmek için "Temel Eksen Faktör (Principal Axis Factoring)" analizi kullanılmıştır.

Analize başlamadan önce verilerin, açıklayıcı faktör analizinin varsayımlarını sağlayıp sağlamadığı test edilmiştir. Tekillik ve çoklu bağlantılık varsayımlarına ilişkin yapılan analizler sonucunda bazı maddeler arasındaki korelasyonların çok yüksek olduğu görülmüştür. Yüksek korelasyon gösteren maddelerin benzer ifadeler olduğu görülmüş ve uzman görüşüne başvurulmuştur. Uzman görüşü sonucunda, yüksek korelasyon gösteren maddeler arasından kapsam ve ifade bakımından en uygun olanları seçilmiş ve sonuçta 28 maddelik ölçeğe ulaşılmıştır. Ölçeğin bu hali için açıklayıcı faktör analizinin varsayımları tekrar test edilmiştir. Analiz sonucunda tekillik ve çoklu bağlantılık probleminin ortadan kalktığı görülmüştür.

Verilerin analize uygunluğunu saptamak üzere Kaiser-Meyer-Olkin KMO katsayısı ve Bartlett küresellik testi uygulanmıştır. Yapılan analiz sonucunda KMO değeri .965 olarak hesaplanmıştır. "Kaiser, KMO değerinin 0.5'ten büyük olması durumunda faktör analizinin gerçekleştirilebileceğini belirtmektedir, Pallant ise KMO değerinin 0.6'dan büyük olmasını önermektedir" (aktaran, Kılıç-Çakmak vd., 2014, s. 758). Bu durumda .965 olan KMO değerinin, önerilen KMO değerlerinden yüksek olduğu söylenebilir.

Bartlett küresellik testi sonucunda elde edilen ki-kare test istatistiğinin anlamlı çıkması verilerin çok değişkenli normal dağılımdan geldiğinin göstergesidir. Çalışma içerisinde yapılan analiz sonucunda Bartlett testi istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($\chi^2=7035.142$; $p=.000$). Tüm bu sonuçlar ışığında ölçek verilerinin, faktör analizi yapmaya uygun olduğu görülmektedir.

Bir maddenin bir faktörde gösterilmesi için faktör yükünün en az .40 olması gerektiği ifade edilmektedir (DeVellis, 2014). Bu nedenle faktör yükleri için kriter değer olarak .40 alınmış, bu değerin altında faktör yüküne sahip maddeler işleme alınmamıştır. Yapılan AFA sonucunda ölçeğin üç faktörden oluştuğu, ölçeğe ilişkin açıklanan varyansın %68.772 olduğu görülmüştür. Fakat bütün maddeler tek faktör altında toplanmıştır. İki faktöre yük veren dört maddenin birinci faktördeki yük değerleri ile arasındaki farkın .10'dan fazla olması sebebiyle maddeler tek faktör altında toplanacak şekilde faktör analizi tekrarlanmıştır. Tek faktörlü yapının ölçeğe ilişkin açıkladığı varyans %60.408'dir. Bu faktöre ait özdeğerler Şekil 1'de görülmektedir.

Şekil 1. Faktöre ait özdeğerler

Faktör yüklerinin belirgin olması sebebiyle döndürme teknikleri kullanılmamıştır. Tablo 2'de 28 maddeye ait AFA değerleri verilmiştir.

Tablo 2. Metin yazmayı öğretme öz yeterlik inançları ölçeği maddelerinin faktör yük değerleri ve AFA sonuçları

Madde No	Madde	Faktör 1	Ortak Faktör Varyansı
M22	Hikâye edici metinlerin nasıl yazılacağını öğretebilirim.	.860	.739
M27	Metin türüne uygun yazı yazılması ile ilgili yaşanan sorunların çözümlenmesi için stratejiler geliştirebilirim.	.845	.713
M15	Öğrencilerin yazdıkları metinlerde yer verdikleri düşünceleri geliştirebilmeleri için onlara yol gösterebilirim.	.835	.697
M26	Yazının gözden geçirilmesi sürecinde yaşanan sorunların çözümlenmesine yardımcı olabilirim.	.833	.694
M21	Bilgilendirici metinlerin nasıl yazılacağını öğretebilirim.	.829	.687
M24	Yazma becerisini geliştirmek için farklı etkinliklere yer verebilirim.	.829	.687
M25	Yazma ile ilgili zihinsel hazırlık yapmakta zorlanan öğrencilere yardımcı olabilirim.	.825	.680
M8	Öğrencilerin düşüncelerini taslak haline getirmelerini sağlayabilirim.	.818	.669
M28	Öğrencilerin metin yazmada zorlanması durumunda, bu sorunun nedenlerini araştırabilirim.	.815	.664
M18	Öğrencilere kişiye özgü geri bildirimler verebilirim.	.804	.647

M7	Metin yazmaya başlamadan önce öğrencilere planlama yapma alışkanlığı kazandırabilirim.	.804	.646
M19	Yazma becerilerini geliştirmek için kelime çalışmaları yapabilirim.	.798	.637
M20	Yazma becerilerini geliştirmek için öğrencileri her bir yazma türünün iyi örnekleriyle karşılaştırabilirim.	.796	.634
M14	Öğrencilere metin yazma süreçlerini değerlendirme fırsatı yaratabilirim.	.794	.631
M16	Öğrencilerin yazdıkları metinleri düzenli bir şekilde değerlendirebilirim.	.781	.610
M9	Öğrencilere yazma sürecinde yazılarını okuma alışkanlığı kazandırabilirim.	.776	.601
M3	Öğrencileri metin yazmaya motive edebilirim.	.774	.600
M10	Yazma sürecinde metni düzeltme ve geliştirme alışkanlığı kazandırabilirim.	.772	.596
M11	Öğrencilerin yazdıkları metinleri paylaşımlarını sağlayabilirim.	.770	.593
M5	Öğrencilerin konuyla ilgili düşüncelerini zihinlerinde tasarımlarını sağlayabilirim.	.765	.586
M12	Öğrencilerin metinlerini sunabilecekleri ortamlar yaratabilirim.	.758	.574
M23	Yazma çalışmalarında öğrencilere model olabilirim.	.728	.530
M2	Öğrencilerin yazacakları metnin türünü belirlemesini sağlayabilirim.	.722	.521
M4	Öğrencilerin yazacakları metnin hedef kitesini belirlemesini sağlayabilirim.	.712	.507
M6	Öğrencilerin metin yazma konusu ile ilgili ön bilgilerini harekete geçirebilirim.	.677	.458
M1	Öğrencilere birden fazla yazma konusu sunabilirim.	.667	.445
M13	Metinlerin küçük gruplar veya tüm sınıflar halinde değerlendirilmesini sağlayabilirim.	.666	.444
M17	Öğrencilerin metinlerdeki dilbilgisi ve imla hatalarını belirleyerek düzeltmelerini sağlayabilirim.	.652	.425
	Özdeğer	16.914	-
	Açıklanan Varyans (%)	60.408	-
	Açıklanan Toplam Varyans (%)	60.408	-

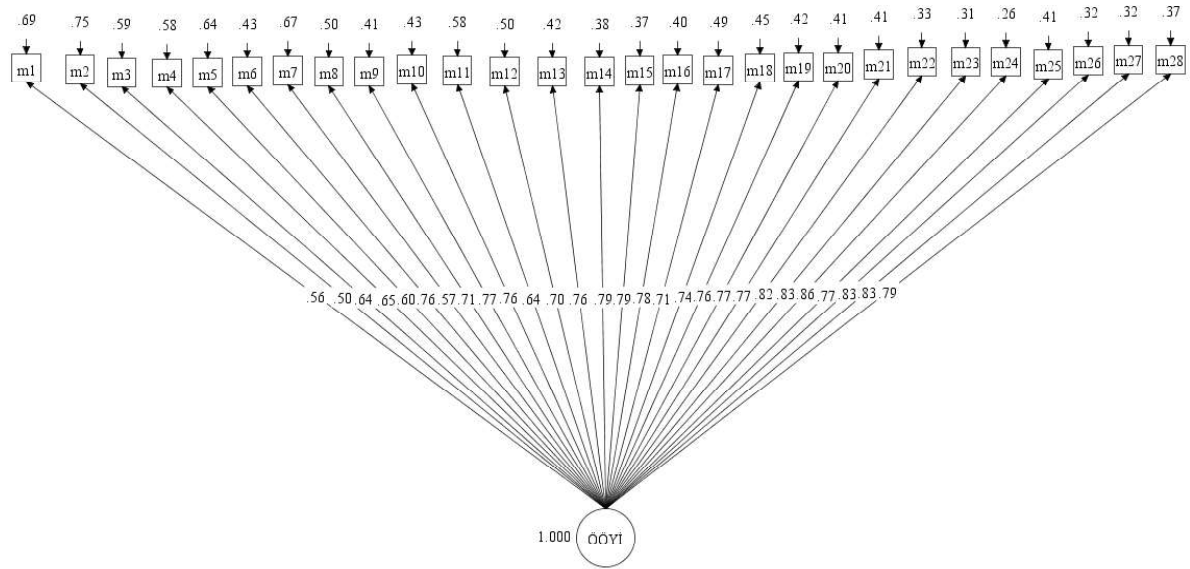
Tablo 2’de AFA’ya ait faktör yük değerleri her bir madde için yüksek olandan düşük olana doğru olacak şekilde sıralanmıştır. Tablo incelendiğinde faktör yüklerinin .652 ile .860 arasında değiştiği görülmektedir. Tüm faktörlerin toplam varyansın %60.408’ini açıkladığı belirlenmiştir. Bu faktör “Metin Yazmayı Öğretme Öz Yeterlik İnançları” olarak isimlendirilmiştir.

AFA sonucunda tek faktörlü bir yapıya sahip olduğu belirlenen 28 maddelik Metin Yazmayı Öğretme Öz Yeterlik İnançları Ölçeğinin faktör yapısını doğrulamak için başka bir örnekleme DFA yapılmıştır. DFA için ölçeğin daha önce uygulanmadığı 253 sınıf öğretmeninden toplanan veri seti kullanılmıştır.

Analize başlamadan önce veri setinin DFA’nın varsayımlarına uygunluğu kontrol edilmiştir. Tek ve çok değişkenli uç değerler çıkarılmış ve analiz geriye kalan 217 öğretmenin verisine dayalı olarak gerçekleştirilmiştir. VIF ve tolerans değerleri, çoklu bağlantılık probleminin olmadığını göstermiştir. Normallik varsayımı sağlanmadığı için DFA parametre kestirimi güçlü maksimum olabilirlik (robust maximum likelihood) yöntemiyle yapılmıştır.

DFA sonucunda model-veri uyumu ki-kare uyum testi, RMSEA (Root Mean Square Error of Approximation), SRMR (Standardized Root Mean Square Residual), CFI (Comparative Fit Index) ve TLI (Tucker-Lewis Index) uyum iyiliği göstergelerine dayalı olarak değerlendirilmiştir. Ki-kare uyum testinin anlamlı olmaması, model-veri uyumunun iyi olduğunu gösteren bir kanıt olarak kabul edilmiştir (Kline, 2011). $RMSEA \leq 0.05$ iyi uyumun, $0.05 < RMSEA \leq 0.08$ kabul edilebilir uyumun ve $RMSEA > 0.10$ ise kötü uyumun göstergesi olarak değerlendirilmiştir (Browne & Cudeck, 1993). $SRMR \leq 0.08$, CFI ve $TLI \geq 0.95$ koşulları sağlandığında model-veri uyumunun iyi olduğu değerlendirilmiştir (Hu & Bentler, 1999). Varsayımlar SPSS 20.0 yazılımıyla kontrol edilmiş, doğrulayıcı faktör analizi ise Mplus v.7 (L. Muthén & Muthén, 1998-2012) yazılımıyla yapılmıştır.

Metin Yazmayı Öğretme Öz Yeterlik İnançları Ölçeğinin tek faktörlü yapısını doğrulamak için yapılan DFA sonucunda ulaşılan standartlaştırılmış yol katsayıları Şekil 2'deki yol diyagramında sunulmuştur.

Şekil 2. Metin Yazmayı Öğretme Öz Yeterlik İnançları Ölçeği DFA sonucunda ulaşılan standartlaştırılmış yol katsayıları

Diyagramda gösterilen tüm yol katsayıları istatistiksel olarak anlamlıdır ($p < 0.001$). DFA sonucunda model uyumuna ilişkin ki-kare değeri anlamlı çıkmıştır ($\chi^2(350) = 814.65, p < 0.001$). Ki-kare uyum testi, örneklem büyüklüğüne ve normallik varsayımının karşılanmasına bağlı olduğu için (Schermelleh-Engel, Moosbrugger, & Müller, 2003) sadece bu testin sonuçlarına göre model-veri uyumunu değerlendirmek doğru bir yaklaşım değildir. RMSEA (0.078) kabul edilebilir, SRMR (0.058) iyi uyumun göstergesidir. CFI (0.873) ve TLI (0.863) kritik değerden düşüktür. Fakat bu iki indeksin değeri de, kritik değere uzak değildir. Modeldeki yol katsayılarının anlamlı olması ve uyum indeksleri birlikte değerlendirildiğinde model-veri uyumunun kabul edilebilir olduğu ifade edilebilir. Sonuç olarak, tek faktörlü Metin Yazmayı Öğretme Öz Yeterlik İnançları Ölçeğinin faktör yapısı doğrulanmıştır.

Ölçeğin güvenilirliğine ilişkin bulgu ve yorumlar

Ölçeğin güvenilirliğini belirlemek üzere; ölçekte yer alan her bir madde için madde-toplam test puanları arasındaki korelasyonlar hesaplanmış, AFA neticesinde belirlenen faktöre ilişkin Cronbach Alpha güvenilirlik katsayıları belirlenmiştir. Buna ilişkin veriler Tablo 3'te yer almaktadır.

Tablo 3. Maddelere ilişkin madde toplam korelasyonları ve Cronbach Alpha güvenirlik katsayıları

Faktör ve Maddeler	\bar{X}	S	Madde Toplam Korelasyonu	Madde Çıkarıldığında Cronbach Alpha Güvenirlik Katsayısı
Faktör 1: Metin Yazmayı Öğretme Öz Yeterlik İnançları ($\alpha = .974$)				
M1	85.0738	16.88178	.650	.975
M2	86.8635	14.47654	.707	.974
M3	90.0000	11.95671	.760	.973
M4	83.9299	13.98937	.698	.974
M5	88.5240	11.18193	.749	.973
M6	88.3764	12.19223	.653	.974
M7	85.9041	11.81705	.785	.973
M8	84.6863	12.90253	.806	.973
M9	88.3948	11.00114	.750	.974
M10	86.4207	12.38698	.751	.973
M11	91.7897	10.17568	.748	.974
M12	90.1845	11.59354	.733	.974
M13	85.3875	14.18585	.646	.974
M14	85.2399	14.05141	.779	.973
M15	89.0775	11.79601	.816	.973
M16	89.1144	12.02427	.760	.973
M17	90.7749	11.83799	.624	.974
M18	90.2214	10.83320	.784	.973
M19	89.9815	11.62292	.774	.973
M20	87.2694	12.41703	.773	.973
M21	86.3100	13.32777	.812	.973
M22	88.4317	12.12718	.844	.973
M23	89.9446	12.39387	.703	.974
M24	88.4502	11.65064	.810	.973
M25	86.4576	13.07376	.808	.973
M26	88.3579	11.76849	.813	.973
M27	85.3506	12.89440	.826	.973
M28	86.4207	12.78426	.792	.973

Güvenirlik katsayılarının genel olarak .70 veya daha yüksek olması yeterli olarak değerlendirilmektedir (Nunnally'den aktaran Kılıç-Çakmak vd., 2014, s. 9). Ölçeğin tümüne ait Cronbach Alpha katsayısı .974 olarak bulunmuştur.

Yüksek Cronbach Alfa katsayısı, ölçekte yer alan maddelerin birbirleriyle tutarlı olduğunu ve ölçeğin aynı özelliğin öğelerini ölçen maddelerden oluştuğunu gösterir (Tavşancıl, 2010). Ayrıca, Kline (2011, s. 70) 0.90 civarındaki güvenirlik katsayısının mükemmel, 0.80'in çok iyi, 0.70'in ise yeterli olduğunu belirtmiştir. Tablo 3 incelendiğinde, geliştirilen ölçeğin mükemmel düzeyde güvenirlik değerlerine sahip olduğu görülmektedir.

Maddelerin toplam test değerlerinin ($r=.624$) ile ($r=.844$) arasında değiştiği görülmektedir. Madde toplam korelasyonlarının $.30$ ve daha yüksek olması ölçek maddelerinin geçerliğine bir kanıt olarak kullanılmaktadır (Nunnally & Bernstein, 1994). Bu ölçeğın madde toplam test korelasyonları incelendiğinde her bir maddesinin ($r=.30$)'un üzerinde olduğu görülmektedir. Bu durum, ölçek maddelerinin ölçülmek istenen özelliği ölçme amacına hizmet ettiğine işaret etmektedir. Ölçekten alınabilecek toplam puanın, maddelere verilen puanların ortalaması alınarak 100 puan üzerinden hesaplanması önerilmektedir.

Sonuç, tartışma ve öneriler

Öğretmenlerin öğrencilerine yaşam boyu ihtiyaçları olan nitelikli okuryazarlık becerileri edindirmeleri için sınıf içi uygulamalarında yapmaları gereken temel öğretme teknikleri ile ilgili donanımları kadar, bunları kullanırken gösterdikleri beceri ve yetkinlik konusundaki öz yeterlik algıları önemlidir (Karatay, Destebaşı, Tezel ve Pektaş, 2018). Çünkü öğretmenin yeterlik duygusu yüksek olduğunda, öğrencileri için yüksek beklentiler belirleyecek ve bunu yaparken, zor öğrenen öğrencilerin bazılarında da olumlu bir değişim yaratacaktır (Fraser, 2014). Yazma becerisi açısından değerlendirildiğinde, söz konusu becerinin kazandırılmasında öğretmenlerin yazmaya yönelik sahip oldukları bilgi ve inançların, öğrencilerin yazma becerisi üzerindeki etkisinin bilinmesi önem taşımaktadır. Bu nedenle çalışma kapsamında sınıf öğretmenlerinin metin yazmayı öğretmeye yönelik öz yeterlik inançlarını belirlemek amacıyla araştırmacılar tarafından “Metin Yazmayı Öğretme Öz Yeterlik İnançları Ölçeği”nin hazırlanması amaçlanmıştır.

Ölçeğın geliştirilmesi sürecinde öncelikle, ilgili literatür taranarak 45 maddeden oluşan taslak bir ölçek formu hazırlanmış, uzman görüşleri neticesinde gerekli düzeltmeler yapıldıktan sonra katılımcılara uygulanmıştır. Uygulamanın ardından, taslak ölçeğın yapısını belirlemek amacıyla geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları yapılmıştır. Yapılan AFA sonucunda, bazı maddeler arasındaki korelasyonların çok yüksek olduğu görülmüştür. Uzman görüşü alınarak yüksek korelasyon gösteren maddeler arasından kapsam bakımından en uygun olanları seçilmiş ve 28 maddelik bir ölçeğe ulaşılmıştır. Ölçeğın bu hali için açımlayıcı faktör analizi tekrarlanmış ve teklik ve çoklu bağlantılık probleminin ortadan kalktığı görülmüştür.

Faktör yükleri için kriter değer $.40$ alınmış ve bu değerın altında faktör yüküne sahip maddeler işleme alınmamıştır. Analiz sonucunda ölçek maddelerinin genel olarak başat bir faktör altında kümelendiği görülmüştür. İki faktöre yük veren maddelerin birinci faktördeki yük değerleri ile arasındaki farkın $.10$ 'dan fazla olması sebebiyle maddeler tek faktör altında toplanacak şekilde faktör analizi tekrarlanmıştır. Bu analizler sonucunda tek faktörlü bir yapıya sahip olan ve 28 maddeden oluşan Metin Yazmayı Öğretme Öz Yeterlik İnançları Ölçeği'nin faktör yapısını doğrulamak için DFA hesaplanmıştır.

DFA sonucunda, modeldeki yol katsayılarının anlamlı ve model-veri uyumunun kabul edilebilir düzeyde olduğu belirlenmiştir. Buna göre Metin Yazmayı Öğretme Öz Yeterlik İnançları Ölçeği için AFA sonucunda elde edilen tek faktörlü yapı doğrulanmıştır.

Ölçeğın güvenilirliğini belirlemek üzere, ölçeği oluşturan her bir madde için madde-toplam test puanları arasındaki korelasyonlar ve Cronbach Alpha güvenilirlik katsayıları hesaplanmıştır. Bu analizler sonucunda, geliştirilen ölçeğın mükemmel düzeyde güvenilirlik değerlerine sahip olduğu görülmüştür. Madde-toplam test puanları bakımından da ölçekte yer alan maddelerin, ölçülmek istenen özelliği ölçme amacına hizmet ettiği belirlenmiştir. Bu analizler neticesinde, 0 (Hiç Yapamam) ile 100 (Yüksek Düzeyde Yapabilirim) arasında değişen düzeylerden ve 28 maddeden oluşan Metin Yazmayı Öğretme

Öz Yeterlik İnançları Ölçeği'nin, geçerli ve güvenilir bir araç olarak yapılacak çalışmalarda kullanılabileceği sonucuna ulaşılmıştır.

Gelecek çalışmalarda, geliştirilen ölçek kullanılarak sınıf öğretmenlerinin metin yazmayı öğretme öz yeterlik inançları ile bu inançların öğretilen metin türlerine göre farklılık gösterip göstermediği incelenebilir. Geliştirilen bu ölçek kullanılarak sınıf öğretmenlerinin; yaş, cinsiyet, kıdem, görev yaptıkları okul türü gibi çeşitli değişkenlerle metin yazmayı öğretmeye yönelik öz yeterlik inançları arasındaki ilişkiler incelenebilir. Benzer bir konunun Türkçe gibi farklı branşlardaki öğretmenlerle çalışılması durumunda, ilgili branştaki öğretmenlerden elde edilecek veriler doğrultusunda ölçeğin geçerlik ve güvenilirlik çalışmalarının tekrar yapılması gerekmektedir.

Sınırlılıklar

Analizler sonucunda Metin Yazmayı Öğretme Öz Yeterlik İnançları Ölçeği'nin geçerlik ve güvenilirliğinin yüksek olduğu yönünde kanıtlara ulaşılmışna rağmen sonuçlar değerlendirilirken ölçme aracının göz önünde bulundurulması gereken bir sınırlılığı olduğu söylenebilir. DFA sonucunda RMSEA kabul edilebilir, SRMR iyi uyumun göstergesi iken CFI ve TLI'nın kritik değerden düşük, fakat kritik değere yakın olduğu görülmüştür. Bu değerler, kritik değere uzak değilse de, bu durum ölçme aracının sınırlılığını oluşturmaktadır. Bu nedenle ileri araştırmalarda farklı örneklem gruplarından elde edilecek verilerle DFA'nın yenilenmesi önerilmektedir.

Etik sorumluluk beyanı

Bu araştırmada “Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi” kapsamında uyulması belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergenin ikinci bölümü olan “Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler” başlığında belirtilen eylemlerden hiçbiri gerçekleştirilmemiştir. Araştırmanın verileri 2020 yılından önce toplandığı için etik kurul belgesi gerekmemektedir.

Yazarların katkı oranı

Tüm yazarlar çalışmaya eşit oranda katkı sağlamıştır.

Çıkar çatışması

Yazarlar arasında herhangi bir çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Kaynakça

- Allinder, R. M. (1994). The relationship between efficacy and the instructional practices of special education teachers and consultants. *Teacher Education and Special Education*, 17(2), 86–95. <https://doi.org/10.1177/088840649401700203>
- Bañales, G., Ahumada, S., Graham, S., Puente, A., Guajardo, M., & Muñoz, I. (2020). Teaching writing in grades 4–6 in urban schools in Chile: A national survey. *Reading and Writing*, 33, 2661–2696. <https://doi.org/10.1007/s11145-020-10055-z>
- Bandura, A. (2006). Guide for constructing self-efficacy scales. F. Pajares & T. Urdan (Eds.), *Self-efficacy beliefs of adolescents* (pp. 307–337). Greenwich, CT: Information Age Publishing.

- Bandura, A. (1997). Exercise of personal and collective efficacy in changing societies. A. Bandura (Ed.), *Self-efficacy in changing societies* (pp. 1–45). New York: Cambridge University Press.
- Berrier, D. (2009). *The impact of teacher self-efficacy in writing on instruction and evaluation of writing in a school district in Western North Carolina* (Doctoral dissertation). Retrieved from https://digitalcommons.gardner-webb.edu/education_etd/101/
- Blanch, N. (2016). *Examining elementary preservice teacher efficacy to teach writing in a title 1 school: A mixed method study of a school-based teacher education course intervention* (Doctoral dissertation). Retrieved from <https://stars.library.ucf.edu/etd/5074/>
- Brindle, M., Graham, S., Harris, K. R., & Hebert, M. (2016). Third and fourth grade teacher's classroom practices in writing: A national survey. *Reading and Writing, 29*, 929–954. <https://doi.org/10.1007/s11145-015-9604-x>
- Browne, M. W., & Cudeck, R. (1993). Alternative ways of assessing model fit. In K. A. Bollen & J. S. Long (Eds.), *Testing structural equation models* (pp. 136–162). Newbury Park, CA: Sage.
- Bruning, R., Dempsey, M., Kauffman, D. F., McKim, C., & Zumbunn, S. (2013). Examining dimensions of self-efficacy for writing. *Journal of Educational Psychology, 105*(1), 25–38. <https://doi.org/10.1037/a0029692> Retrieved from https://www.researchgate.net/publication/258111166_Examining_Dimensions_of_Self-Efficacy_for_Writing
- Burke, B. (2017). *Teacher self-efficacy in writing and instructional choices: A correlational study* (Doctoral dissertation). Retrieved from https://digitalcommons.csp.edu/cup_commons_grad_edd/91/
- Coladarci, T. (1992). Teachers' sense of efficacy and commitment to teaching. *Journal of Experimental Education, 60*(4), 323–337. Retrieved from <https://umaine.edu/edhd/wp-content/uploads/sites/54/2010/03/Coladarci-1992.pdf>
- Curtis, G. (2017). The impact of teacher efficacy and beliefs on writing instruction. *The Delta Kappa Gamma Bulletin: International Journal for Professional Educators 84*(1), 17–24. Retrieved from https://www.dkg.is/static/files/skjol_landsamband/bulletin_grein_jona.pdf#page=17
- DeVellis, R. F. (2014). *Ölçek geliştirme kuram ve uygulamalar* (T. Totan, Çev.). Ankara: Nobel Yayın.
- Doyle, A., Zhang, J., & Mattatall, C. (2015). Spelling instruction in the primary grades: Teachers' beliefs, practices, and concerns. *Reading Horizons, 54*(2), 1–34. Retrieved from https://scholarworks.wmich.edu/reading_horizons/vol54/iss2/2
- Fang, Z. (1996). What counts as good writing? A case study of relationships between teacher beliefs and pupil conceptions. *Reading Horizons, 36*(3), 249–259. Retrieved from https://scholarworks.wmich.edu/reading_horizons/vol36/iss3/4/
- Fraser, L. E. (2014). *Teacher efficacy beliefs: How general teachers feel towards English language learners* (Master's thesis). Retrieved from <https://mds.marshall.edu/etd/828/>

- Gaitas, S., & Martins, M. A. (2015). Relationships between primary teachers' beliefs and their practices in relation to writing instruction. *Research Papers in Education*, 30(4), 492–505. <https://doi.org/10.1080/02671522.2014.908406>
- Gibson, S., & Dembo, M. H. (1984). Teacher efficacy: A construct validation. *Journal of Educational Psychology*, 76(4), 569–582. <https://doi.org/10.1037/0022-0663.76.4.569>
- Gilbert, J., & Graham, S. (2010). Teaching writing to elementary students in grades 4–6: A national survey. *The Elementary School Journal*, 110(4), 494–518. <https://doi.org/10.1086/651193>
- Göçer, A. (2018). *Yazma eğitimi*. Ankara: Pegem Akademi.
- Graham, S., Harris, K. R., Fink, B., & MacArthur, C. A. (2001). Teacher efficacy in writing: A construct validation with primary grade teachers. *Scientific Studies of Reading*, 5(2), 177–202. https://doi.org/10.1207/S1532799Xssr0502_3 Retrieved from https://www.researchgate.net/publication/248942947_Teacher_Efficacy_in_Writing_A_Construct_Validation_With_Primary_Grade_Teachers
- Graham, S., Harris, K. R., MacArthur, C., & Fink, B. (2002). Primary grade teachers' theoretical orientations concerning writing instruction: Construct validation and a nationwide survey. *Contemporary Educational Psychology*, 27, 147–166. <https://doi.org/10.1006/ceps.2001.1085>
- Hodges, T. S. (2015). *The impact of teacher education writing-intensive courses on preservice teachers' self-efficacy for writing and writing instruction* (Doctoral dissertation). Retrieved from <https://oaktrust.library.tamu.edu/handle/1969.1/155427>
- Hu, L., & Bentler, P. M. (1999). Cutoff criteria for fit indexes in covariance structure analysis: Conventional criteria versus new alternatives. *Structural Equation Modeling*, 6(1), 1–55. <https://doi.org/10.1080/10705519909540118>
- Hughey, S. L. (2010). *Development of a teaching writing self-efficacy scale* (Doctoral dissertation). Retrieved from https://ir.ua.edu/bitstream/handle/123456789/837/file_1.pdf?sequence=1
- Hughey-Surman, S., & Schumacker, R. E. (2012). Writing self-efficacy instrument: Development and validation. *Online International Journal of Arts and Humanities*, 1(5), 89–98. Retrieved from <https://www.semanticscholar.org/paper/Writing-Self-Efficacy-Instrument-%3A-Development-and-Surman-Schumacker/8923df0317251429d4101ffa028aedbcc8a1c09>
- Karatay, H., Destebaşı, F., Tezel, K. V. & Pektaş, S. (2018). Öğretmenlerin okuryazarlık öğretimi öz yeterlilik algısı ölçeği Türkçe uyarlaması: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Milli Eğitim*, 220, 105–131. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/582699> sayfasından erişilmiştir.
- Kılıç-Çakmak, E., Çebi, A. & Kan, A. (2014). E-öğrenme ortamlarına yönelik “sosyal bulunuşluk ölçeği” geliştirme çalışması. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 14(2), 755–768. doi: 10.12738/estp.2014.2.1847 <https://toad.halileksi.net/sites/default/files/pdf/e-ogrenme-ortamlarina-yonelik-sosyal-bulunusluk-olcegi-toad.pdf> sayfasından erişilmiştir.
- Kline, R. B. (2011). *Principles and practice of structural equation modeling* (3rd ed.). New York: Guilford Press.

- Mohtar, T. M. T., Singh, C. K. S., Kepol, N., Ahmad, A. Z. L., & Moneyam, S. (2017). Analysis of teacher beliefs and efficacy for teaching writing to weak learners. *English Language Teaching, 10*(9), 208-217. <https://doi.org/10.5539/elt.v10n9p208>
- Mojavezi, A. & Tamiz, M. P. (2012). The impact of teacher self-efficacy on the students' motivation and achievement. *Theory and Practice in Language Studies, 2*(3), 483-491. <https://doi.org/10.4304/tpls.2.3.483-491>
- Muthén, L. K., & Muthén, B. O. (1998–2012). *Mplus user's guide* (7th Eds.). Los Angeles, CA: Author.
- Müldür, M. (2017). *Öz düzenlemeye dayalı yazma eğitiminin ortaokul öğrencilerinin bilgilendirici metin yazma becerisine, yazmaya yönelik öz düzenleme becerisine ve yazma öz yeterlik algısına etkisi*. (Doktora tezi). <https://tez.yok.gov.tr> sayfasından erişilmiştir.
- Nunnally, J. C., & Bernstein, I. (1994). *Psychometric theory* (3rd ed.). New York: McGraw-Hill.
- Oral, G. (2012). *Yine yazı yazıyoruz*. Ankara: Pegem Akademi.
- Pajares, M. F. (1992). Teachers' beliefs and educational research: Cleaning up a messy construct. *Review of Educational Research, 62*(3), 307–332. <https://doi.org/10.3102/00346543062003307>
Retrieved from https://www.jstor.org/stable/1170741?seq=1#metadata_info_tab_contents
- Schermelleh-Engel, K., Moosbrugger, H., & Müller, H. (2003). Evaluating the fit of structural equation models: Tests of significance and descriptive goodness-of-fit measures. *Methods of Psychological Research Online, 8*(2), 23-74. Retrieved from https://www.researchgate.net/publication/251060246_Evaluating_the_Fit_of_Structural_Equation_Models_Tests_of_Significance_and_Descriptive_Goodness-of-Fit_Measures
- Schunk, D. H. (1984). Self-efficacy perspective on achievement behavior. *Educational Psychologist, 19*, 48-58. Retrieved from https://libres.uncg.edu/ir/uncg/f/D_Schunk_Self_1984.pdf
- Tavşancıl, E. (2010). *Tutumların ölçülmesi ve SPSS ile veri analizi*. Ankara: Nobel Yayın.
- T.C. Milli Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı (MEB). (2018). *Türkçe dersi öğretim programı (İlkokul ve ortaokul 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 ve 8. sınıflar)*. Ankara: Devlet Kitapları Müdürlüğü Basım Evi. http://web.deu.edu.tr/ilyas/ftp/turkce_2018.pdf sayfasından erişilmiştir.
- Thornton, A. (2010). *Teachers' self-perception of their writing and their teaching of writing* (Doctoral dissertation). Retrieved from <https://www.proquest.com/docview/305245026>
- Tracy, B., Reid, R., & Graham, S. (2009). Teaching young students strategies for planning and drafting stories: The impact of self-regulated strategy development. *Journal of Educational Research, 102*(5), 323–331. <https://doi.org/10.3200/JOER.102.5.323-332> Retrieved from https://www.researchgate.net/publication/249037736_Teaching_Young_Students_Strategies_for_Planning_and_Drafting_Stories_The_Impact_of_Self-Regulated_Strategy_Development
- Tschannen-Moran, M., & Woolfolk-Hoy, A. (2001). Teacher efficacy: Capturing an elusive construct. *Teaching and Teacher Education, 17*, 783–805. [https://doi.org/10.1016/S0742-051X\(01\)00036-1](https://doi.org/10.1016/S0742-051X(01)00036-1) Retrieved from

https://mxtsch.people.wm.edu/Scholarship/TATE_TSECapturingAnElusiveConstruct.pdf sayfasından erişilmiştir.

- Tschannen-Moran, M., Woolfolk-Hoy, A., & Hoy, W. K. (1998). Teacher efficacy: Its meaning and measure. *Review of Educational Research*, 68, 202–248.
<https://doi.org/10.3102/00346543068002202> Retrieved from
https://www.researchgate.net/publication/249797734_Teacher_Efficacy_Its_Meaning_and_Measure
- Wang, H., Hall, N. C., & Rahimi, S. (2015). Self-efficacy and causal attributions in teachers: Effects on burnout, job satisfaction, illness, and quitting intentions. *Teaching and Teacher Education*, 47, 120-130. <https://doi.org/10.1016/j.tate.2014.12.005>
- Yıldız, M. (2018). Yazma öğretiminde temel kavramlar. H. Akyol & M. Yıldız (Ed.), *Kuramdan uygulamaya yazma öğretimi* içinde (s. 1–28). Ankara: Pegem Akademi.
- Yılmaz, Y. (2013). Yazma öğretimi. C. Yıldız (Ed.), *Yeni öğretim programına göre kuramdan uygulamaya Türkçe öğretimi* içinde (s. 217-295). Ankara: Pegem Akademi.
- Zimmerman, B. J. (2000). Attaining self-regulation a social cognitive perspective. In M. Boekaerts, P. R. Pintrich & M. Zeidner (Eds.), *Handbook of self-regulation* (pp. 13–39). San Diego, CA: Academic Press.
- Zimmerman, B. J., Bandura, A., & Martinez-Pons, M. (1992). Self-motivation for academic attainment: The role of self-efficacy beliefs and personal goal setting. *American Educational Research Journal*, 29(3), 663-676. <https://doi.org/10.3102/00028312029003663> Retrieved from
https://www.researchgate.net/publication/233896457_Self-Motivation_for_Academic_Attainment_The_Role_of_Self-Efficacy_Beliefs_and_Personal_Goal_Setting
- Zumbrunn, S. (2010). *Nurturing your students' writing knowledge, self-regulation, attitudes, and self-efficacy: The effects of self-regulated strategy development* (Doctoral dissertation). Retrieved from <https://core.ac.uk/download/pdf/188041765.pdf>

EK 1. Metin Yazmayı Öğretme Öz Yeterlik İnançları Ölçeği**Değerli Öğretmenim,**

Sınıf öğretmenlerinin metin yazmayı öğretme ile ilgili sahip oldukları öz yeterlik inançlarını daha iyi anlamamıza yardımcı olmak için tasarlanan bu ölçekte 28 madde yer almaktadır. Ölçek değerlendirmesi, 0 (Hiç Yapamam) ile 100 (Yüksek Düzeyde Yapabilirim) arasında değişen düzeylerden oluşmaktadır.

Sizden, metin yazmayı öğretme öz yeterlik inanç düzeyinizi 0 ile 100 arasında **kendiniz için en uygun olan dereceyi** yazarak puanlamanız beklenmektedir. Ölçekte yer alan maddeleri lütfen dikkatlice okuyunuz ve **her madde için puanlama yapınız.**

Maddelere verdiğiniz cevaplar kesinlikle gizli tutulacak ve sadece araştırma amacıyla kullanılacaktır. Katkılarınız ve samimi cevaplarınız için teşekkür ederiz.

0	10	20	30	40	50	60	70	80	90	100	
Hiç yapamam					Orta düzeyde yapabilirim					Yüksek düzeyde yapabilirim	
Sıra No.	Maddeler										Öz Yeterlik İnanç (0 → 100)
1	Öğrencilere birden fazla yazma konusu sunabilirim.										
2	Öğrencilerin yazacakları metnin türünü belirlemesini sağlayabilirim.										
3	Öğrencileri metin yazmaya motive edebilirim.										
4	Öğrencilerin yazacakları metnin hedef kitlesini belirlemesini sağlayabilirim.										
5	Öğrencilerin konuyla ilgili düşüncelerini zihinlerinde tasarlamalarını sağlayabilirim.										
6	Öğrencilerin metin yazma konusu ile ilgili ön bilgilerini harekete geçirebilirim.										
7	Metin yazmaya başlamadan önce öğrencilere planlama yapma alışkanlığı kazandırabilirim.										
8	Öğrencilerin düşüncelerini taslak haline getirmelerini sağlayabilirim.										
9	Öğrencilere yazma sürecinde yazılarını okuma alışkanlığı kazandırabilirim.										
10	Yazma sürecinde metni düzeltme ve geliştirme alışkanlığı kazandırabilirim.										
11	Öğrencilerin yazdıkları metinleri paylaşmalarını sağlayabilirim.										
12	Öğrencilerin metinlerini sunabilecekleri ortamlar yaratabilirim.										
13	Metinlerin küçük gruplar veya tüm sınıflar halinde değerlendirilmesini sağlayabilirim.										
14	Öğrencilere metin yazma süreçlerini değerlendirme fırsatı yaratabilirim.										
15	Öğrencilerin yazdıkları metinlerde yer verdikleri düşünceleri geliştirebilmeleri için onlara yol gösterebilirim.										
16	Öğrencilerin yazdıkları metinleri düzenli bir şekilde değerlendirebilirim.										
17	Öğrencilerin metinlerdeki dilbilgisi ve imla hatalarını belirleyerek düzeltmelerini sağlayabilirim.										
18	Öğrencilere kişiye özgü geri bildirimler verebilirim.										

19	Yazma becerilerini geliştirmek için kelime çalışmaları yapabilirim.	
20	Yazma becerilerini geliştirmek için öğrencileri her bir yazma türünün iyi örnekleriyle karşılaştırabilirim.	
21	Bilgilendirici metinlerin nasıl yazılacağını öğretebilirim.	
22	Hikâye edici metinlerin nasıl yazılacağını öğretebilirim.	
23	Yazma çalışmalarında öğrencilere model olabilirim.	
24	Yazma becerisini geliştirmek için farklı etkinliklere yer verebilirim.	
25	Yazma ile ilgili zihinsel hazırlık yapmakta zorlanan öğrencilere yardımcı olabilirim.	
26	Yazının gözden geçirilmesi sürecinde yaşanan sorunların çözümlenmesine yardımcı olabilirim.	
27	Metin türüne uygun yazı yazılması ile ilgili yaşanan sorunların çözümlenmesi için stratejiler geliştirebilirim.	
28	Öğrencilerin metin yazmada zorlanması durumunda, bu sorunun nedenlerini araştırabilirim.	